

FACTSHEET LUNAR NEW YEAR

TIJD EN KALENDER

Lunar New Year vindt dit jaar plaats op vrijdag **12 februari**. Van het jaar van de rat gaan we in 2021 naar het jaar van de os. Lunar New Year is gebaseerd op een maankalender, in tegenstelling tot de Gregoriaanse kalender, ofwel een zonnekalender. Hoewel menig mens het 'Chinees Nieuwjaar' noemen, is dit niet de juiste benaming. Er zijn verschillende maankalenders, waardoor 'Lunar New Year' ook nog eens kan verschillen per cultuur. Veel landen in Azië gebruiken de maankalender voor feestdagen en vandaar dat een betere benaming Lunar New Year is. Zo wordt niemand buitengesloten en komen we weer een stapje dichterbij inclusie.

OORSPRONG EN GESCHIEDENIS

De origine van Lunar New Year, hoe mensen het kennen met de drakendansen en vuurwerk, is te vinden in China. Het werd meer dan 3.000 jaar geleden al gevierd, wanneer het nog een agrarische samenleving was. Ze vierden het toen om de goden te bedanken voor de oogst en te wensen op meer goede oogsten voor de aankomende tijden. Later werd de feestdag gevierd in het hele rijk en verspreidde het naar de landen die veel beïnvloed werden door China in de geschiedenis.

De meeste Aziatische jaren zijn gebaseerd op dieren. Landen als Vietnam, Korea, China, Japan, Singapore en Thailand maken gebruik van een dierenriem bestaande uit 12 dieren. In de meeste landen gebruiken ze: rat, os, tijger, konijn, draak, slang, paard, geit, aap, haan, hond en varken.

Een persoon is dus op basis van het jaar waarin die geboren is een bepaald dier. Net als dat je een bepaalde horoscoop in het westen hebt. Bepaalde dieren zouden bepaalde karakteristieken meebrengen. Als het weer 'jouw' jaar is, zou je daarnaast meer geluk hebben ten opzichte van anderen.

TRADITIES EN GEBRUIKEN

In een paar landen is het voor Lunar New Year gebruikelijk om geld te geven. In China wordt er gebruik gemaakt van rode enveloppen, omdat dat de kleur van geluk is. In Korea is het belangrijk respect te betuigen door te buigen naar de ouderen waarna de kinderen geld ontvangen. Hoewel er veel uiteenlopende gebruiken zijn, is voor veel

culturen de familie het belangrijkste. Wat betekent dat voor en na nieuwjaar er een grote stroom van reizigers is, die richting hun familiehuis gaat om samen met het gezin nieuwjaar door te brengen. In Japan is het daarnaast traditie om heiligdommen en tempels te bezoeken tijdens deze periode om te wensen voor voorspoed en een goede gezondheid in het nieuwe jaar.

OOST-AZIATISCHE STEREOTYPES

Er bestaan enkele schadelijke stereotypen over Oost-Aziatische personen. Veel Aziatische vrouwen worden gezien als passief en onderdanig aan de man. De man zelf wordt vaak afgebeeld als zwak en onaantrekkelijk. Deze gedachten zijn generaliserend, zowel op het gebied van etniciteit als gender. Ze zijn ontstaan vanuit 'othering', waarin Westerse karakteristieken als de standaard worden gezien. Daarnaast gaat het voorbij aan dat er zeer grote verschillen bestaan binnen de groepen Aziatische vrouwen en Aziatische mannen.

Ook een "positief" stereotype kan schadelijk zijn, zoals wanneer Oost-Aziaten worden beschreven en gelabeld als de modelminderheid. Een positief stereotype is alleen positief in hoeverre jij eraan voldoet. Als jij of anderen jou niet herkennen in dit stereotype, dan wordt de modelminderheid tegen jou gebruikt. Jouw identiteit wordt teruggebracht tot datgene wat jij mist, niet wat jij waard bent. En opnieuw gaat dit ten koste van individuele identiteit en verbergt het alle diversiteit die in Azië te vinden is.

Tot slot is het positieve stereotype op maatschappelijk gebied een manier om solidariteit te verbreken. De ene minderheid wordt als 'voorbeeld' gebruikt voor andere minderheden om hen te onderdrukken. "Als die Aziaten het kunnen waarom jullie dan niet?" Het werkt tevens afleidend voor de problemen waar de Oost-Aziatische gemeenschap wel degelijk mee te kampen heeft.

ASIAN RAISINS

In maart 2020 is de Facebookgroep Asian Raisins gestart. We tellen nu ruim 3.500 leden. Asian Raisins is een veilig meldpunt voor Aziatische Nederlanders om racisme en discriminatie aan te kaarten en ervaringen te bespreken. Daarnaast zetten we ons in voor de representatie van Aziatische Nederlanders in debat en media, het verspreiden van kennis en bewustwording over racisme en discriminatie jegens Aziaten, het aanklaarten van racisme en discriminatie bij organisaties en het organiseren van bijeenkomsten en evenementen voor leden van de community en medestanders.

Generaties lang hebben Aziaten weinig tot niets van zich laten horen in Nederland. Dat stilzwijgen en stil lijden wordt nu

eindelijk doorbroken door de voortgaande emancipatie van een nieuwe generatie Nederlanders met Aziatische roots. Met Asian Raisins geven wij structuur en richting aan deze emancipatie, zodat volgende generaties in een diverser en inclusiever Nederland zullen leven.

CORONALIED

Het coronalied van Lex Gaarhuis stelt een duidelijk verband tussen corona en Chinezen. Dit lied laat in tijden van de pandemie duidelijk zien hoe er toenemend racisme is tegenover Chinezen. Maar niet alleen de Chinezen zijn slachtoffer, ook andere Aziatische etniciteiten. Dit is in de vorm van een 'grapje', een scheldpartij naar het hoofd of zelfs ook geweld. Tijdens de pandemie zijn er veel meldingen gekomen vanuit de Zuidoost- en Oost-Aziatische community, waarbij er sprake is van geweld. Mensen zijn in elkaar geslagen en met de dood bedreigd enkel door een ziekte waar zij niets mee te maken hebben. Elk grapje en liedje zorgt voor toenemend racisme in deze huidige situatie waarin de wereld en Nederland zich verkeert. Helaas werd door het OM besloten dat het coronalied past binnen de artistieke expressie en niet onnodig beledigend is. Zeven organisaties, waaronder Asian Raisins, besloten hun beklag te doen en startten een artikel 12-procedure.

Het coronalied hoort bij campagne "het is maar een grapje" maar #iklachniet dat geïnitieerd werd door zeven belangenorganisaties: Pan Asian Collective, OUT&ABROAD, Discriminatie.nl, Meldpunt Discriminatie Regio Amsterdam, Radar, Cross-Cultural Human Rights Centre en Asian Raisins. Mensen vertelden over racistische opmerkingen in de vorm van "grapjes". Deze "grapjes" hebben blijvende effecten op mensen die ze misschien wel dagelijks moeten aanhoren. Door middel van de campagne willen de organisaties duidelijk maken dat ze niet alleen zijn in deze ervaringen en gevoelens van ongelof. Het doel was om mensen bewust te maken dat deze "grapjes" moeten stoppen.

ART.1 MIDDEN NEDERLAND

Iedereen die te maken krijgt met uitsluiting, belediging, bejegening of geweld met een discriminatoir motief, of een vermoeden daarvan, kan dat melden bij Art.1 Midden Nederland. Hierbij wordt gratis (juridisch) advies en ondersteuning geboden. Art.1 Midden Nederland is het meldpunt voor discriminatie in de provincie Utrecht. Dergelijke meldpunten bestaan in iedere gemeente in Nederland.

INTERVIEW

ASIAN RAISINS

TERUGBLIK 2020 MET JACKY SETT

Hoe kijken jullie terug op het jaar 2020 en bij welke gebeurtenissen zouden jullie willen stilstaan?

Ik denk dat 2020 een heftig jaar is geweest voor de Aziatische Nederlanders. Deze heftigheid is tweezijdig: zowel positief als negatief. Enerzijds negatief, want door corona is het racisme jegens Aziaten vergroot, meer geworden en zelfs agressiever geworden. Restauranteigenaren worden bijvoorbeeld uitgescholden en er werden liedjes gemaakt waarbij de Chinezen als gehele bevolkingsgroep werden belachelijk gemaakt. Anderzijds is het ook een positief jaar geweest voor de Aziatische Nederlanders. Door het Coronavirus en het racisme wat hieruit is voortgevloeid, heeft het er mede voor gezorgd dat Asian Raisins is opgericht. Ik zie dit als een geweldig initiatief waarbij Aziatische Nederlanders op een goede manier gerepresenteerd worden. Racisme was er altijd, maar Asian Raisins zorgt (in mijn ogen) ervoor dat dit ook wordt aangepakt en dat het niet onder stoelen en banken wordt geschoven. Ik ben blij dat ik mij heb kunnen aansluiten bij Asian Raisins en dat ik hierdoor een actieve rol kan vervullen in tegen het bestrijden van racisme.

Wat was er uniek aan het moment van het Radio10 liedje? Wat voor impact had dat liedje op jullie gemeenschap?

Uniek is denk ik niet het juiste woord voor dit geval. Wat misschien uitzonderlijk was, was dat het lied eigenlijk, voordat de Aziaten zich er over hadden opgewonden, best wel geaccepteerd was door iedereen. Het lied zelf was, in mijn ogen, beledigend, bespottelijk en onrespectvol. In het lied werd een hele gemeenschap weggezet als de schuldigen van het coronavirus, terwijl er net een ramp was voltrokken in China waarbij er duizenden doden zijn gevallen. Alsof de Chinezen corona hadden veroorzaakt en wij, de Aziatische Nederlanders, dit "expres" hadden gedaan en hebben bijgedragen aan het verspreiden van corona. Dit liedje heeft een negatieve stigmatiserende werking op alle Aziaten in Nederland.

Hoe loopt de Art. 12 procedure? Kunnen jullie toelichten wat dat is en waarom jullie dat hebben opgestart?

De artikel 12 Strafvordering-procedure is een in te roepen procedure door een belanghebbende indien de officier van justitie besluit om de zaak niet te vervolgen of af te doen met een transactie of strafbeschikking. Het zorgt ervoor dat de zaak rechtstreeks door de belanghebbende aan het gerechtshof wordt voorgelegd. Wij hebben zo'n art. 12 Sv-procedure gestart tegen het niet vervolgen van Lex Gaarhuis. Wij hebben dit gedaan naar aanleiding van het carnavalsliedje "Voorkomen is beter dan Chinezen". Wij vinden dat het coronalied moet worden opgevat als het aanzetten tot discriminatie en haat jegens Oost- en Zuidoost-Aziatische Nederlanders in de zin van art. 137d van het Wetboek van Strafrecht. Het leidt ook tot onverdraagzaamheid, omdat de Oost- en Zuidoost-Aziatische Nederlanders de schuld krijgen van het verspreiden van het coronavirus, en de vele doden die dit tot gevolg heeft gehad.

OMGAAN MET VOOROORDELEN MET AMY CHEUNG:

Tegen welke vooroordelen lopen jullie het meest aan?

Azië is een groot continent met een grote diversiteit aan nationaliteiten, etniciteiten en culturen. Er zijn meer dan 1 miljoen Aziatische Nederlanders. Vanzelfsprekend lopen we niet allemaal tegen dezelfde vooroordelen aan. Er zijn ook Aziatische Nederlanders die worden uitgescholden voor zwarte piet bijvoorbeeld. Zelf heb ik een Chinese achtergrond. Vrouwen met een Zuidoost- of Oost-Aziatisch uiterlijk worden vaak gezien als onderdanig, sexy of verlegen. Dit leidt ertoe dat er soms vervelende dingen tegen je worden gezegd door mannen. Zuidoost- of Oost-Aziatische mannen hebben weer te maken met het label van niet sexy, nerdy of niet cool. Dit soort vooroordelen hebben ook invloed op de manier waarop je wordt beoordeeld in het onderwijs en op de werkvloer. Daarnaast worden alle Zuidoost- en Oost-Aziatische Nederlanders vaak over één kam geschoren en aangezien voor Chinees.

#IKLACHNIET #JIJTELTMEE #VOORALNU #MELDDISCRIMINATIE

Sommige mensen beweren dat "Hanky Panky Shanghai" tot het Nederlands Cultureel Erfgoed hoort, wat denken jullie hiervan? Waarom klopt dit wel of niet?

Hanky Panky Shanghai is een racistisch liedje dat vandaag de dag helaas nog steeds op de pabo wordt aangeleerd als zogenaamd Chinees verjaardagsliedje. Jonge kinderen met een Aziatisch uiterlijk zien hun klasgenoten spleetoor gebaren maken terwijl ze dit liedje zingen. Dit draagt bij aan de normalisering en bagatellisering van anti-Aziatisch racisme in Nederland en ondermijnt de gelijke kansen die kinderen in het basisonderwijs zouden moeten krijgen.

Je spreekt van cultureel erfgoed (in tegenstelling tot persoonlijk erfgoed) wanneer het door een breed publiek wordt gezien als erfgoed. Eén van de criteria die Kenniscentrum Immaterieel Erfgoed hanteert is dat het immaterieel erfgoed niet in strijd is met de internationale mensenrechtenverdragen en niet botst met de Nederlandse wetgeving (voor meer informatie zie <https://www.immaterieelerfgoed.nl/nl/procedure>). Hanky Panky Shanghai is in strijd met Artikel 1 van de Nederlandse grondwet. Daarom behoort het lied niet tot het Nederlands Cultureel Erfgoed.

Welke boodschap zouden jullie aan mensen met vooroordelen tegen de Zuidoost- en Oost-Aziatische diaspora willen doorgeven? Wat zouden jullie aan deze mensen willen leren?

Wat voor de één een onschuldig vooroordeel of grapje lijkt, kan voor de ander grote gevolgen hebben. Voor sommigen leek het liedje 'Voorkomen is beter dan Chinezen' een satirisch carnavalslied, maar de weken na het uitkomen van dat liedje is een studentenflat besmeurd met uitwerpselen en is er veel verbaal en non-verbaal geweld tegen Aziatische Nederlanders gebruikt. Ik ben hier geboren en opgegroeid, maar elk zogenaamd grapje of discriminerende opmerking laat mij weten dat ik hier niet thuis hoor, dat ik anders ben dan de norm. Achter deze micro-agressies hangt een wereldbeeld waarin wij niet op gelijke voet staan met degene die de micro-agressie uit. Ik zou graag aan mensen willen vragen bij zichzelf na te gaan welke vooroordelen ze hebben en zich bewust te worden van het referentiekader waarmee ze anderen beoordelen en behandelen.

